«فرهیختگان» مجموعه «حمله به تایتان‌ها» یکی از نمونه‌های مشهور انیمه را بررسی می‌کند

ژاپنی‌های قرن ۲۱ هنوز افسانه می‌سازند

حمیدرضا ندیری

وقتی صحبت از انیمیشن غربی می‌شود، از دو نوع انیمیشن، یکی هنری که بسیاری از اوقات قالب کوتاه دارد و دیگری انیمیشن عامه‌پسند که پیشوای آن کمپانی دیزنی و مقلدان سبکی‌اش در آمریکا هستند، یاد خواهد شد. درکنار آن شاید خیلی از نسل‌ها با انیمیشن‌های ژاپنی که به انیمه معروف هستند هم آشنایی‌هایی داشته باشند؛ به‌خصوص اینکه در دهه‌های ۶۰ و ۷۰ تلویزیون ایران تعداد زیادی از این کارها را پخش می‌کرد و چند نسل از مخاطبان ایرانی با سبک و فضای آن آشنایی دارند؛ از سریال‌های کارتونی مثل فوتبالیست‌ها و مینی‌کومان گرفته تا بعضی فیلم‌های سینمایی مثل افسانه توشیشان. انیمه‌های ژاپنی پیشوای انیمیشن‌های شرق هستند و روی تولید کارها در چین و کره هم تاثیر گذاشته‌اند. به این سبک از انیمیشن‌سازی که مخصوص ژاپن است، انیمه گفته می‌شود و انیمه‌ها عموما براساس کتاب‌های مصوری تهیه می‌شوند که در ژاپن به آنها عنوان «مانگا» داده شده است. انیمه‌ها با اینکه از یک سبک سابقه‌دار و شناخته‌شده سینمایی پیروی می‌کنند، در سال‌های اخیر تولد مجددی به لحاظ اقبال عمومی داشته‌اند و از این به بعد باید خیلی بیشتر آنها را جدی گرفت. این سبک از انیمیشن‌سازی که در ابتدا به‌خاطر کمبود امکانات مالی، با صرفه‌جویی در فریم‌ها پایه‌گذاری شد، کم‌کم به سبکی مستقل تبدیل شده که از همان محدودیت فریم هم به خلاقیت‌های جدیدی دست پیدا کرده است و ویژگی‌های محتوایی خاصی دارد. حالا در زمانی هستیم که انیمه به یک فرصت استثنایی برای سینما تبدیل شده و بین نسل‌های جدید، علاقه زیادی به آن وجود دارد. منتقدان و سینمایی‌نویسان عادی سینما عادت نداشتند درباره انیمه‌ها بنویسند اما موجی به راه افتاده که به ما می‌گوید از اینجا به بعد باید انیمه‌های ژاپنی را بیشتر جدی بگیریم؛ یک سبک از انیمیشن که درحال نفوذ به سینماهای چین و کره‌جنوبی هم هست. انیمه‌های ژاپنی در دو قالب فیلم سینمایی و سریال‌های تلویزیونی تولید می‌شوند که هردو قالب هم هواداران بسیاری دارد و البته خیلی از این هواداران مشترک هستند. برای ورود به بحث انیمه‌های ژاپنی، به‌خصوص سریال‌های روز آن که تلویزیون ایران در سال‌های اخیر بی‌مهری زیادی به آنها نشان داده اما نوجوانان و جوانان ایرانی توسط فضای مجازی علاقه زیادی بهشان پیدا کرده‌اند، می‌توان انیمیشن اتک‌تایتان ها را انتخاب کرد که فصل چهارم آن اخیرا به‌طور کامل منتشر شده و شور فراوانی در فضای مخاطبان جوان تر سینما به وجود آورده است.

یک مسیر ۱۱ ساله برای ساخت غول‌های تایتان

انیمه حمله به تایتان‌ها اقتباسی از یک مانگای ژاپنی به همین نام، به نویسندگی و تصویرگری هاجیمه ایساياما است. شاید این توضیح مختصر لازم باشد که مانگا درحقیقت نوع ژاپنی کمیک یا همان رمان گرافیکی است و اکثر اوقات براساس مانگاهای معروف، انیمیشن هم می‌سازند. انتشار این مانگا به مدت ۱۱ سال از سال ۲۰۰۹ توسط انتشارات کودانشا شروع شد و تا سال ۲۰۲۱ هم ادامه داشت. هم اکنون این مانگا بعد از اتمام خود، با ۱۳۹ قسمت در ۳۴ جلد جمع‌آوری شده است. مانگای حمله به تایتان‌ها تا سال ۲۰۱۳ توانست ۲۸ میلیون نسخه فروش داشته باشد و همین نقطه عطفی بود برای شهرت داستان و نویسنده آن. هاجیمه ایساياما توانست جایزه‌های بسیاری را از آن خود کند و تا مدت‌ها جلدهایی از این مانگا در صدر جدول پرفروش‌ترین مانگاها در کشورهای مختلف قرار گرفت. حمله به تایتان‌ها، یکی از اولین مانگاهای هاجیمه ایساياما برای جوان و تازه کار است که از بخت خوب او به‌ثمر نشست و موفقیتی شد. انتقادات زیادی به نحوه طراحی داستان پردازی او مطرح بود که او همه آنها را مرحوم دانسته و خود نیز به آنها اشاره کرده است. کارگردان سری اول این مجموعه تتسورو آراکی، کارگردان سری دوم و سوم ماسائی کوبوکو و کارگردان سری چهارم تی‌وجیرو هاباشی بودند اما واقعیت این است که نقش کارگردان در ساخت این مجموعه‌ها کمترین نقش است و خالق و مولف اصلی کار، طراح مانگای آن و عامل مؤثر بعدی، کمپانی تولیدکننده است. این کارگردان‌ها هم هیچ کدام نتوانسته‌اند حال‌وهوای شخصیت‌های هنری معروفی در رده بعضی از کارگردانان معروف انیمیشن ژاپنی نبوده‌اند و بیشتر تکنسین هستند تا اینکه نقشی تألیفی در کار داشته باشند. این مجموعه از حواشی فراتر از دنیای سرگرمی هم بوده و نبود. بعد از شهرت داستان حمله به تایتان‌ها یک سری شایعات مبنی بر اینکه این انیمه برای حمایت از سیاست‌های شینزو آبه ساخته شکل گرفت. اعترافات هاجیمه ایساياما نیز به این شایعات دامن‌زد. او گفته بود شخصیت «دات پیکسیس» از روی یکی از سیاستمداران ژاپن و فرماندهان جنگی ژاپن برگرفته شده است که مخالف بسیاری از اپلایچ‌ها و باعث تهدید و خاصی مخاطبان به او شد. یکی دیگر از ویژگی‌های داستان حمله به تایتان، استفاده ماهرانه هاجیمه ایساياما از نشانه‌های مختلف است به‌عنوان مثال مفاهیم پیچیده و عمیق «مثلا جایی که شخصیت «میر اِن شیلان» کمک گرفت» همچنین یک مورد دیگر شباهت عجیب موارد ذکر شده در داستان به وقایع تاریخی است که مثلا در قسمت ۱۲۰ انیمه، شخصیت «ایرن» با تزریق مایعی به بدن خود، تبدیل به تایتان می‌شود و این مایع را از بدن پدرش دریافت می‌کند. این مایع در دنیای واقعی، مایع نخاع استخوان است که از بدن افراد مرده گرفته می‌شود و به افراد زنده تزریق می‌شود. این مایع در دنیای واقعی، مایع نخاع استخوان است که از بدن افراد مرده گرفته می‌شود و به افراد زنده تزریق می‌شود.

فرهنگ آلمانی است؛ از اسامی آلمانی گرفته تا لباس‌های مردم کشور مارلی که شبیه لباس لشکریان هیتلر و آلمان نازی به نظر می‌رسد. به‌عنوان مثال بازوبندی که حتی در پوستر فصل چهارم نیز مشهود است، شبیه بازوبند رایش سوم دوره آلمان نازی است و بسیاری موارد مثل مدل موی آلمانی مردم جزیره جای بررسی دارند. به‌عنوان مثالی دیگر، از کتاب‌های معروفی همچون کمدی الهی نوشته دانته، بسیار زیرکانه استفاده شده است. فهم‌ودرک بعضی از این زیرکی‌ها نیازمند مطالعه بسیار گسترده در زمینه نشانه‌شناسی و ادبیات است که البته نشان‌دهنده مطالعات بالای نویسندگان ژاپنی و زیرکی آنهاست. البته شاید این اشاره‌ها به کشور آلمان، به‌نوعی با بازاریابی مجموعه مرتبط باشد، چه اینکه این مجموعه در آلمان هواداران زیادی بین نوجوانان دارد. ماتوماماوکی، نویسنده‌ای که در مانگا نیز تبحر دارد، دیدگاه مثبتی به قصه تایتان‌ها دارد و با توجه به اینکه مخاطب اصلی این داستان نوجوان‌ها هستند، سال ۲۰۱۳ رجعه‌ای در تحلیلی گفت: «خیلی‌ها این مانگا را به‌عنوان نمایانگر ناامیدی جوانان در جامعه امروز تجزیه و تحلیل کرده‌اند. نوجوانانی که جامعه اطراف خود را مشابه یک دیوارمی‌بینند؛ ظاهرا این تحلیل فقط در مورد نوجوانان ژاپنی صدق نمی‌کند و بسیاری از افراد در این سنین در نقاط مختلف جهان شامل می‌شود. به هرحال سابقه این حمله به تایتان‌ها تا فصل سوم این مجموعه به عهده استودیو پوروکس (WIT) و کارگردانی تتسورو آراکی بود. استودیو ویت دیگر مسئولیت ساخت این انیمه را به دلیل سنگینی پروژه قبول نکرد. بعد از اتمام فصل سوم، استودیو مایا (MAPPA) و دو کارگردان جدید، ساخت فصل چهارم این انیمه را برعهده گرفتند که این اتفاق بازخوردهای بسیار زیادی هم‌راه بود. کیفیت بصری انیمه دچار تغییرات زیادی شده بود و بعضی از مخاطبان از این قضیه ناراحت شده بودند. پس از شروع پخش انیمه، محبوبیت این داستان بشدت افزایش یافت که البته با نقدهای بسیاری هم همراه بود. اولین قسمت انیمه حمله به تایتان‌ها در سال ۲۰۱۳ پخش شد و نیمه دوم فصل آخر آن نیز در زمستان سال ۲۰۲۲ شروع به پخش خواهد کرد. درواقع پخش کامل فصل آخر این انیمه به دلیل شیوع ویروس کرونا به تعویق افتاد و به نیمه تقسیم شد. انیمه حمله به تایتان‌ها با استقبالی که مخاطبان از آن داشتند، به یکی از ۲۵۰ سریال برتر دنیا با رتبه چهلم تبدیل شد.

به هم خوردن یک آرامش قبر ستانی

۱۰۷ سال پیش از شروع داستان، ظهور غول‌هایی با ظاهر انسانی که آنها را تایتان می‌نامند، بشریت را وادار به ادامه زندگی درون دیوارهایی بلند کرد. این دیوارها که به صورت سه دایره هم‌مرکز هستند به ترتیب از بیرون به داخل با نام‌های دیوار ماریا، دیوار رز و دیوار سینا شناخته می‌شوند. صد سال است انسان‌ها درون این دیوارها با آرامش زندگی کرده‌اند تا اینکه روزی تایتانی با ارتفاع ۶۰ متر (۱۰ متر بلندتر از ارتفاع دیوار ماریا) ظاهر می‌شود و زندگی مردم داخل دیوار را به هم می‌ریزد...

فضای پسا آخرالزمانی

تصور کنید بشریت، داخل دیوار بسیار بزرگی به ارتفاع حداقل ۵۰ متر از ترس خورده شدن توسط تایتان‌ها زندگی می‌کنند. بشریت در منطقه‌ای، داخل سه دیوار که به ترتیب دیوار ماریا، دیوار رز و دیوار سینا (که داخلی‌ترین دیوار است) زندگی می‌کنند. هیچ اطلاعاتی از حیات خارج از دیوارها وجود ندارد و زندگی به داخل همین دیوارها محدود شده است. تاریخی که در ذهن بشریت وجود دارد، بیشتر از صد سال گذشته را در بر نمی‌گیرد. بنابراین کسی نمی‌داند قبل از صد سال گذشته، داخل دیوارها چه گذشته است؟ چه کسی دیوارهای به این بزرگی به وجود آورده است؟ آیا حیات بیرون از این دیوارها وجود دارد؟ چرا حیات به داخل این دیوارها محدود شده است؟ انواع سؤالاتی که بیننده را با خود همراه می‌کند.

تایتان‌ها چه نوع موجوداتی هستند؟

تایتان‌ها موجوداتی بسیار شبیه به انسان، اما در ابعاد بزرگ‌تر هستند. از سه متر ارتفاع گرفته تا حدود ۶۰ متر، تایتان‌ها در قد و قواره‌های مختلف مشاهده شده‌اند. تایتان‌ها به هیچ موجود دیگری واکنش نشان نداده و تمایل عجیبی به خوردن انسان دارند. طبق شواهد، مشخص نیست تولید مثل این موجودات به چه نحوی صورت می‌گیرد. هیچ اطلاعاتی از اینکه چرا تایتان‌ها این ویژگی‌ها را دارند در دسترس نیست و به همین علت، مردم داخل دیوار تصمیم گرفتند تا از راز تایتان‌ها سر در بیاورند.

واحد شناسایی به چه علتی تشکیل شد؟

واحد شناسایی که با نام مستعار «امید بشریت» هم شناخته می‌شود، شاخه‌ای از نیروی نظامی تایتان‌ها زندگی می‌کنند. نیروی نظامی داخل دیوارها از سه شاخه واحد شناسایی، شاخه پلیس نظامی و شاخه گریسون (پادگان) که هرکدام وظایف خاصی را برعهده دارند تشکیل شده‌است. واحد شناسایی وظیفه گسترش محیط زندگی بشریت و شناخت محیط خارج از دیوارها و همچنین تحقیق راجع به تایتان‌ها را برعهده دارد. افراد این واحد، به دلیل رویارویی مستقیم با تایتان‌ها، خطرناک‌ترین شرایط ممکن را دارند. همچنین حرفه‌ای‌ترین واحد در استفاده از ابزار مانور سه‌بعدی برای مبارزه با تایتان‌ها نیز همین واحد است.

ادامه در صفحه ۱۳

ادامه از صفحه ۱۲

داستان از کجا شروع شد؟ (اسپویل)

در صبح یکی از روزهای معمولی، یک تایتان غیرعادی که ارتفاعی بیشتر از ارتفاع دیوار ماریا داشت، ظاهر شد. این تایتان غول‌آسا توانست به راحتی با یک ضربه پا، سوراخ بزرگی در پایین دیوار ماریا (که خارجی‌ترین دیوار است) ایجاد کند. همین کار باعث وارد آمدن صدمات بسیار زیادی به مردم ناحیه شیگانشینا (که در آن نقطه زندگی می‌کردند) شد. همچنین امکان ورود دیگر تایتان‌ها را به داخل دیوارها فراهم آورد که منجر به سقوط دیوار ماریا و خالی شدن آن از سکنه شد. هرچند واحد گریسون که وظیفه محافظت و برقراری نظم در داخل دیوارها را برعهده دارد وارد عمل شد، اما به دلیل نداشتن تجربه و غافلگیری، این واحد هم نتوانست کار خاصی از پیش ببرد. در نتیجه خسارت‌های زیادی توسط تایتان‌ها به آن نقطه وارد شد. لازم به ذکر است در این حمله توسط تایتان‌ها، واحد شناسایی در منطقه بیرون از دیوارها مشغول تحقیق راجع به تایتان‌ها بودند.

یکی از خسارت‌دیدگان آن روز، پسر کوچکی به نام «ارن یگر» بود که مادرش جلوی چشمانش توسط یک تایتان خورده شد. (به‌معنای واقعی تکه‌تکه شدن، یعنی اوج مقدار خشونتی که می‌توان در قسمت اول یک سریال دید). صحنه‌ای که قلب هر بیننده‌ای را به درد می‌آورد. مخصوصا با آن داد و فریادهای وحشتناک و احساس برانگیز ارن یگر که توسط صداگذار حرفه‌ای یوکی کاجی ایفای نقش شده است. در این نقطه بود که ارن یگر، شخصیت اصلی داستان، نفرتی بی‌حد و حصر نسبت به تایتان‌ها و اشتیاقی غیرقابل وصف برای کشتن آنها پیدا کرد. همین سکاس باعث می‌شود مخاطب به تماشای ادامه سریال نیز اشتیاق پیدا کند. این واقعه، باعث شد ارن به همراه دوستانش یعنی آرمین و میکاسا به واحد شناسایی بپیوندند. واحدی که ارن و دوستانش همیشه علاقه‌مند به آن بودند. از این طریق ارن می‌توانست حس انتقام و تنفر خود را از تایتان‌ها ارضا کند. واقعه دیگری مشابه همین واقعه، پنج سال بعد اما در دیوار رز (یعنی دومین دیوار) رخ داد که با تلاش‌های ارن یگر و فداکاری دیگران، این دیوار از سقوط نجات پیدا کرد.

ادامه داستان، شامل پیدا کردن جاسوس‌هایی است که دشمن مردم داخل دیوار هستند. تشخیص وجود این جاسوس‌ها، توسط فرمانده واحد شناسایی یعنی اروین اسمیت صورت گرفت. جنگ‌ها و مبارزات دیگری در فصل سوم رخ داد که روی آینده داستان بسیار تاثیرگذار بودند. فصل چهارم انیمه، فصلی است که «ورق به نفع مردم داخل دیوار برمی‌گردد و حالا مردم داخل دیوار هستند که دست برتر را دارند. نیمه اول فصل چهارم، فصل شگفتی‌آوری بود که مخاطب را گاهی در شوک و گاهی هم در هیجان فرو می‌برد. نیمه دوم فصل چهارم نیز، طبق مانگا، قرار است شگفت‌انگیزتر از همیشه باشد و مخاطبان را در تعجب واگذارد. وری برمی‌گردد: در فصل آخر، ما با تغییرات بزرگی روبه‌رو هستیم. بعد از اتفاقات فصل سوم و شکست دشمن، جزیره پارادایس قدرت بازدارندگی قابل توجهی برای خود به دست می‌آورد. همین باعث می‌شود تا اهالی جزیره یعنی حکومت الدیا بتوانند برای خود وقت بخرند و روی راه به نفع خود برگردانند. حالا جزیره‌ای که روی کاغذ برای دیگر کشورها ترسناک بود، واقعا ترسناک می‌شود. مردمان داخل جزیره حالا در دنیای خارج از دیوارها یعنی جزیره پارادایس ساکن هستند و حتی کشورهای دیگر محصولات دشمن اصلی خود یعنی کشور مارلی را می‌شناسند و شرایط را تحت کنترل دارند. آنها به لطف خانواده یگر، حالا دارای اطلاعات کاملی نسبت به سرگذشت خود و تاریخچه تایتان‌ها و حکومت الدیا هستند.

مروری بر کیفیت و محتوای چهار فصل از حمله به تایتان‌ها

خشن و عمیق!

رسما آخر فصل سوم، هیچ خبری از محتوا نبود. اتفاقاتی خاص برای مخاطب، یک‌سری نکات ریز به‌همراه دیالوگ‌های جذاب همچنین یک‌سری تکنیک‌های داستان‌نویسی، انیمیشن‌سازی و حتی موسیقایی باعث شده بود مخاطبان زیادی به‌سمت این انیمه گرایش پیدا کنند. اکثر رویدادها کلیشه‌ای بودند، مثل پیدا شدن خائن در میان خودی‌ها. اما تفاوت دنیای داستانی با دنیای بقیه داستان‌ها در این اتفاقات را جذاب‌تر کرده بود، وگرنه رویدادها، تفاوت آنچنانی با دیگر داستان‌ها ندادشتند. در بقیه داستان‌ها، نیز خائن وجود دارد و قدرت‌هایی خیلی شبیه که در مقابل شخصیت اصلی داستان قرار دارند، اما دو عامل باعث شده بودند داستان جذابیتی بسیار بیشتر از بقیه انیمه‌ها و داستان‌ها داشته باشد. یکی معمایی کندر طول داستان در حال حل و فصل شدن است و مخاطب را مجاب می‌کند تا پیگیر داستان باشد و دیگری خشونتی که اکثرا حق و الانصاف علاوه بر ترسناک بودن، جذابیت خاصی را برای مخاطب ایجاد می‌کند. جدا ازینی بر پایه ترس و خشونت که خود مخاطب کاملا ناراحاله خود به‌سمت آن می‌رود. بعضی جاها نیز برای کش دادن داستان و پر کردن جاهای خالی آن، هاجیمه ایساياما به خشونت و ترس متوسل می‌شد. مرگ‌های ناگهانی و تاثیرگذار داستان در فصل سوم نیز، باعث تغییرات زیادی در داستان شده بود. به‌طوری که طرفدارهای انیمه، فرضیه‌ها و نظریات مختلفی را مبنی بر اینکه «اگر فلان شخصیت زنده می‌ماند، روند داستان چه‌تغییری می‌کرد؟» مطرح کردند. یکی از ویژگی‌های داستان حمله به تایتان‌ها، تاثیرگذاری شخصیت‌های فرعی انیمه است که گاه بیشتر از شخصیت‌های اصلی نمود پیدا می‌کنند. همین مساله باعث جذابیت بیشتر شخصیت‌های فرعی نسبت به شخصیت‌های اصلی شده است. اکثر اوقات شخصیت‌های فرعی هستند که داستان را پیش می‌برند و علناً شخصیت‌های اصلی منفعل هستند و همین باعث جذابیت آنهاست؛ مادر تمام طول انیمه شاهد آن هستیم، به تصویر کشیدن از دست دادن عزیزان در جنگ است. بسیار پیش آمده که از فصل اول تا سوم، ما شاهد مرگ‌ها و از دست‌دادن‌های بسیار دردناک هستیم که اگر به‌گونه‌ای راضی نیست و ممکن است تغییراتی در داستان به‌وجود بیاورد. با اینکه داستانش به معروفیت زیادی رسید، اما خودش نتوانست بر روی طناب داستان‌نویسی به‌خوبی بندبازی کند و در آخرین لحظه، داستانش را خراب کرد.

شجره‌نامه یک قصه پسا آخرالزمانی

Attack on Titan

ارن یگر

شخصیت اصلی داستان، پسری که در قسمت اول داستان بزرگ‌ترین صدمه زندگی خود را دید. نفرت و حس انتقام پس از آن، جلوبرنده آن بود. از ویژگی‌های رفتاری او می‌توان به عصبی‌بودن، تسلیم‌ناپذیری درعین ناامیدی، داد و بیداد‌کردن در هنگامی که کاری از دستش برنمی‌آید، اشاره کرد. در طول انیمه، شاهد رشد صعودی او هستیم و در فصل چهارم، ارن کنترل داستان را به‌دست می‌گیرد و به آخرین مرحله از رشد شخصیتی خود می‌رسد. یکی از ویژگی‌های ارن رو هم علاقه و اشتیاق عجیب او به آزادی است که حتی با قدرت تایتانی‌اش و اسم تایتانش همخوانی دارد. صداگذاری این شخصیت را «یوکی کاجی» با مهارت هرچه تمام‌تر انجام داده است. بخش بزرگی از انتقال احساسات ارن را، مدیون این صداپیشه هستیم.

لیوای آکرمن

فرمانده لیوای محبوب‌ترین شخصیت انیمه حمله به تایتان‌ها و یکی از شخصیت‌های فرعی داستان است. با وجود فرعی بودن او، اگر در داستان نبود و در لحظات حساس مانند یک قهرمان حضور پیدا نمی‌کرد، داستان سال‌ها پیش به اتمام رسیده بود. اخلاقیات خاص او نیز باعث جذابیت بیشتر او شده‌اند. وسواس در تمیزکاری، کم‌حرفی و قدرت و مهارت عجیب، از ویژگی‌های بارز فرمانده لیوای هستند. همچنین اتفاقات غم‌انگیزی که در زندگی او رخ داده بود نیز یکی دیگر از عوامل محبوبیت او به‌شمار می‌آیند. صداگذاری این شخصیت را «هیروشی کامیا» با آن صدای جدی و شخصیتی هماهنگ با شخصیت فرمانده لیوای به‌خوبی انجام داده است.

اروین اسمیت

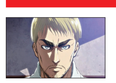

به‌جرأت می‌توان گفت افسانه‌ای‌ترین رهبری که می‌توان در تاریخ انیمه‌ها پیدا کرد. فرمانده‌ای که در تصمیمات خود راسخ و مصمم است. کسی که تردید نمی‌کند و از مرگ خود و سرانجامش ترسی ندارد. کسی که قبول کرده نقش شیطان را بازی کند و روی کوهی از اجساد دوستان خود بایستد تا بتواند بشریت را نجات دهد. این شخصیت را «کوتا ماروکا» با دیالوگ‌های جذاب همچون یک‌سری تکنیک‌های داستان‌نویسی، انیمیشن‌سازی و حتی موسیقایی باعث شده بود مخاطبان زیادی به‌سمت این انیمه گرایش پیدا کنند. همین کار باعث وارد آمدن صدمات بسیار زیادی به مردم ناحیه شیگانشینا (که در آن نقطه زندگی می‌کردند) شد. همچنین امکان ورود دیگر تایتان‌ها را به داخل دیوارها فراهم آورد که منجر به سقوط دیوار ماریا و خالی شدن آن از سکنه شد. هرچند واحد گریسون که وظیفه محافظت و برقراری نظم در داخل دیوارها را برعهده دارد وارد عمل شد، اما به دلیل نداشتن تجربه و غافلگیری، این واحد هم نتوانست کار خاصی از پیش ببرد. در نتیجه خسارت‌های زیادی توسط تایتان‌ها به آن نقطه وارد شد. لازم به ذکر است در این حمله توسط تایتان‌ها، واحد شناسایی در منطقه بیرون از دیوارها مشغول تحقیق راجع به تایتان‌ها بودند.

کوتاه درباره هاجیمه ایساياما، نویسنده مجموعه

هاجیمه ایساياما، متولد ۱۹۸۶ بعد از اتمام دبیرستان در رشته طراحی ثبت‌نام کرد. بعد از اتمام درس به توکیو رفت و شروع به طراحی مانگاهایش کرد. در سال ۲۰۰۶ طرح‌هایش را نه‌تا حمله به تایتان‌ها به مجلهای تحت نظر انتشارات کودانشا فرستاد و جایزه بهترین طراحی را برد. بعد از انتشار اولین قسمت از مانگا و چاپ‌های اولین قسمت انیمه، معروفیت او نیز شروع شد. با اینکه جذاب‌ترین داستان را نوشته بود، اما بعد از انتشار آخرین قسمت از مانگای حمله به تایتان، ناراضیتی مخاطبان از نحوه پایان‌بندی او باعث سروصدای زیادی شد. خود هاجیمه عرفش را از روی پیشانی پاک می‌کند و خود را میراث‌دار می‌داند؛ چه در استانبول بوتانی، رومی، هلنی و اسلامی، چه در اصفهان شیعی، چه در مسجد قُل شریف کازان گذرکرده از کمونیسم پساتزاری، چه در سیسیل مسیحی اسلامی و باآندلس که رویای دریانوردان آینده اسپانیولی را می‌بیند که برای سده‌های متمادی بعد از افول پرچم سبز، بیرق سرخ و زرد را بر فراز کشتی‌ها به اهتزاز درآورده‌اند.

به‌یاد داریم در عصر هزمرانی عثمانی صفوی، نقاشان چگونه مینیاتورهای پرسستر را به هزینه کمپوسندن دیدگان خلق کرده‌اند و در جغرافیایی به عرض هرات تا اسلامبول آن دوران، رنج‌برخ پرسیکتیو و پرتره‌های ونیزی، درخشیده‌اند و حسرت را نصیب شیشه‌گران مورانو کرده‌اند.

به یاد می‌آوریم آن زمان که هنوز مفاهیمی چون دولت ملّت‌ها تراش نخورده بودند، شاهدمثال آن در قرن شانزده میلادی به میانه حکمرانی گورکانیان، شیبانیان، صفویان و عثمانیان، از شیفه‌ژاره هند تا آسیای میانه و خاورمیانه تا بالکان، فقط چهاکبت شمشیربها نبود، که میرانی ناملموس نیز، زاده می‌شده و در ضمیر ناخودآگاه نسل‌های هنوز نیامده مانند سفره‌های آب زیرزمینی، سپرده تاریخ می‌شده تا روزگارانی سواری در هنر بیاید و پرچمدار زیبایی شود تا ما نیز سهم خود را در آفرینش به تاریخ پرداخت کنیم.

ندایی می‌آید!

از مسجدالاقصی رو به کعبه نماز جا‌ی آور.

در چرخش سمبلیک کالبد، هر سو که بوده‌ایم، ما را زیبایی زیست کرده، مفتخریم و وامدار و تقدیم‌کننده میراثی بدون ادعا به مالکیت آن که میهنامیم در این سفر و میزبان آدمیت را حس می‌شود؛ اما دیده نه.

یادداشت

هنر اسلامی؛ گذرگاه‌های تاریخ از دیروز هنوز تا امروز هجری و میلادی

فرزین کریمی
استاد تاریخ هنر

همگام با هنگامه حرکت اسب‌های چابک مسلمانان به جغرافیای آسیا، اروپا و آفریقا، افزون بر بیرق فتوحات در سه قاره، هویتی تمدّنی و زیبایی‌شناختی و هنری نیز لاجرم در این عرصه و زمین بازی جابه‌جا می‌شود.

هنری مبتنی بر اصولی منحصربه‌فرد و خاص بر حول محور معجزه پیامبر مسلمانان، قرآن، که خط در آن جایگاهی همچون مرکز پرگار دارد، در نقطه مقابل هنر مسیحی شمایل‌گرا.

دورتر از دالان‌های پرحاشیه و تاریک لایی رانت قدرت، در ژرفای اندیشه سلطان سلیم و شاه اسماعیل، در زیر آسمان قاهره مزیّن به هنر فاطمی تا مسجد حسن ثانی در کازابلانکا، از ساناتصوفیای ایاصوفیه‌شده تا درخشش الحمراء، هر جا که کاویده شود، مسلمانی نقوشی را بر پیکره هنر تراش داده و هستند خاندان‌هایی از دیروز هنوز تا امروز هجری و میلادی در نصف جهان زیست می‌کنند که چهار سده است بر بستر کاشی‌ها، قدرت نرم هدیه می‌دهند و این راه را تا پایتخت سرخ شیعه، کربلا نیز درنوردیده‌اند.

میرعماد باید که تاج سروری بر سر گذارد در کنار امام‌ها، عباسی‌ها، هروی‌ها، جوهری‌ها و چلیپی‌ها.

هنر اسلامی هنوز هم خلق می‌شود، تازه‌ترین نمونه‌اش مسجد تکسیم استانبول در شعاع هویّتی سکولار، نزدیک‌تر از همیشه به تندیس آتاتورک و یاران، تا هنر و دوران‌ها شانه‌شانه بایستند اما نه چشم در چشم، اینجا تا برج گالاتا و گالری‌های مدرن در کوچه پس کوچه محله پرا راهی نیست و تاریخ در رفت‌وآمد است مثل آن ترامهای قرمزرنگ، آری همیشه راهی هست به سوی آفرینش زیبایی، فارغ از دعواهای سیاسی مثل نبرد دیپلماتیک دوباره گشودن ایاصوفیه برای نمازگزاران میان ترکیه و یونان.

هنرمند عرفش را از روی پیشانی پاک می‌کند و خود را میراث‌دار می‌داند؛ چه در استانبول یونانی، رومی، هلنی و اسلامی، چه در اصفهان شیعی، چه در مسجد قُل شریف کازان گذرکرده از کمونیسم پساتزاری، چه در سیسیل مسیحی اسلامی و باآندلس که رویای دریانوردان آینده اسپانیولی را می‌بیند که برای سده‌های متمادی بعد از افول پرچم سبز، بیرق سرخ و زرد را بر فراز کشتی‌ها به اهتزاز درآورده‌اند.

به‌یاد داریم در عصر هزمرانی عثمانی صفوی، نقاشان چگونه مینیاتورهای پرسستر را به هزینه کمپوسندن دیدگان خلق کرده‌اند و در جغرافیایی به عرض هرات تا اسلامبول آن دوران، رنج‌برخ پرسپکتیو و پرتره‌های ونیزی، درخشیده‌اند و حسرت را نصیب شیشه‌گران مورانو کرده‌اند.

به یاد می‌آوریم آن زمان که هنوز مفاهیمی چون دولت ملّت‌ها تراش نخورده بودند، شاهدمثال آن در قرن شانزده میلادی به میانه حکمرانی گورکانیان، شیبانیان، صفویان و عثمانیان، از شیفه‌ژاره هند تا آسیای میانه و خاورمیانه تا بالکان، فقط چاکچک شمشیربها نبود، که میرانی ناملموس نیز، زاده می‌شده و در ضمیر ناخودآگاه نسل‌های هنوز نیامده مانند سفره‌های آب زیرزمینی، سپرده تاریخ می‌شده تا روزگارانی سواری در هنر بیاید و پرچمدار زیبایی شود تا ما نیز سهم خود را در آفرینش به تاریخ پرداخت کنیم.

ندایی می‌آید!

از مسجدالاقصی رو به کعبه نماز جا‌ی آور.

در چرخش سمبلیک کالبد، هر سو که بوده‌ایم، ما را زیبایی زیست کرده، مفتخریم و وامدار و تقدیم‌کننده میراثی بدون ادعا به مالکیت آن که میهنامیم در این سفر و میزبان آدمیت را حس می‌شود؛ اما دیده نه.

چارسو

تحلیل از تارانتینو و تیم برتون در جشنواره فیلم رم

جشنواره فیلم‌رم ۲۰۲۱ با اهدای جایزه یک عمر دستاورد هنری به کوئنتین تارانتینو از این کارگردان آمریکایی تجلیل می‌کند. تارانتینو که سال ۲۰۱۲ با ساخت «جانگوی از بند رها شده» به وسترن اسپاگتی ایتالیایی ادای احترام کرده بود، در این باره گفت: «دوره‌ای از زندگی‌ام بود که همه فیلم‌های ایتالیایی را دنبال می‌کردم و بخش بهتر دوران حرفه‌ای‌ام را صرف ساخت فیلم‌هایی از همین نوع کردم؛ به همین دلیل دریافت جایزه یک عمر دستاورد هنری از جشنواره فیلم‌رم از نظرم عالی است. این کارگردان قرار است در جشنواره فیلم‌رم که از ۱۴ تا ۲۴ تیر (۲۲ مهر تا دوم آبان) برگزار می‌شود حضور یابد و در بخش «مواجهه نزدیک» به پرسش‌های مخاطبان ایتالیایی خود پاسخ دهد. شانزدهمین دوره این جشنواره همچنین به تجلیل تیم برتون کارگردان فیلم‌های چون «دراود دست قیچی» و «بتمن» می‌پردازد و یک جایزه دستاورد هنری نیز به وی اهدا می‌کند. رم از برتون به‌عنوان یکی از اصیل‌ترین فیلمسازان صنعت فیلم آمریکا یاد کرد که دنیای تصویری متفاوتی را بر پرده‌های نقره‌ای می‌آورد. مانند تارانتینو، برتون نیز راهی ایتالیا خواهد شد تا در این رویداد شرکت کند. «وی نیز از دریافت این جایزه به‌عنوان چیزی بسیار ویژه یاد کرد و گفت: «فلینی، ماریو باوا، و اریو آرجنتو همه الهام‌بخش من در زندگی‌ام بوده‌اند و دریافت این جایزه در شهر رم، جایی که عاشقش هستم، شهری که در آن حس می‌کنی داری شروع به ساخت فیلم زندگی خودت می‌کنی، بسیار احساس برانگیز است.» در این دوره جشنواره رم همچنین باد آرتور پنی کارگردان سازنده فیلم‌هایی چون «بانی و کلاید» و «ممجرچه» گرامی داشته می‌شود و درعین حال جلسه پرسش و پاسخی با زادی اسمیت نویسنده سرشناس بریتانیایی برگزار می‌شود. جشنواره رم برنامه این دوره و معرفی فیلم‌های منتخبش را ۶ اکتبر (۱۴ مهر) انجام می‌دهد.

تلاش برای بازگشت چرخه اکران به روال سابق

علی سرتیپی، رئیس انجمن صنفی پخش کنندگان سینمای ایران در گفت‌وگو با مهر درباره وضعیت اکران و مشکلاتی که شرکت‌های پخش این روزها درگیر آن هستند، گفت: «انجمن پخش کنندگان تمام تلاش خود را می‌کند تا بتواند با توجه به اینکه شرایط اکران درحال بهبود است، کاری کند فیلم‌های جدید و برمخاطب در سینما